

Đồng Bộ Quá Trình

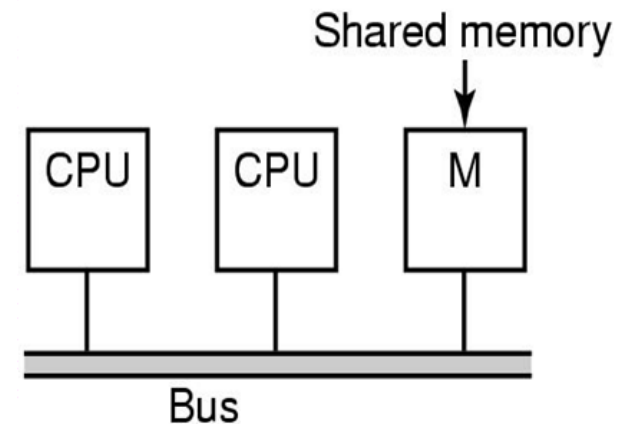
Nội dung

- Khái niệm cơ bản
- Vùng tranh chấp (critical section)
- Các giải pháp dùng lệnh máy thông thường
 - Giải thuật Peterson, và giải thuật bakery
- Các giải pháp dùng lệnh cấm ngắt hoặc lệnh máy đặc biệt
- Semaphore
- Semaphore và các bài toán đồng bộ
- Monitor

Bài toán đồng bộ (1/2)

Khảo sát các process/thread **thực thi đồng thời** và **chia sẻ dữ liệu** (như ghi shared memory) trong hệ thống

- **uniprocessor**, hoặc
- **shared memory multicore/multiprocessor**

- Nếu không có sự kiểm soát khi truy cập các dữ liệu chia sẻ thì chúng có thể trở nên **không nhất quán**.
- Để duy trì sự nhất quán dữ liệu, hệ thống cần có cơ chế bảo đảm sự thực thi có trật tự của các process đồng thời

Bài toán đồng bộ (2/2)

■ Hai lớp bài toán đồng bộ:

- Hợp tác

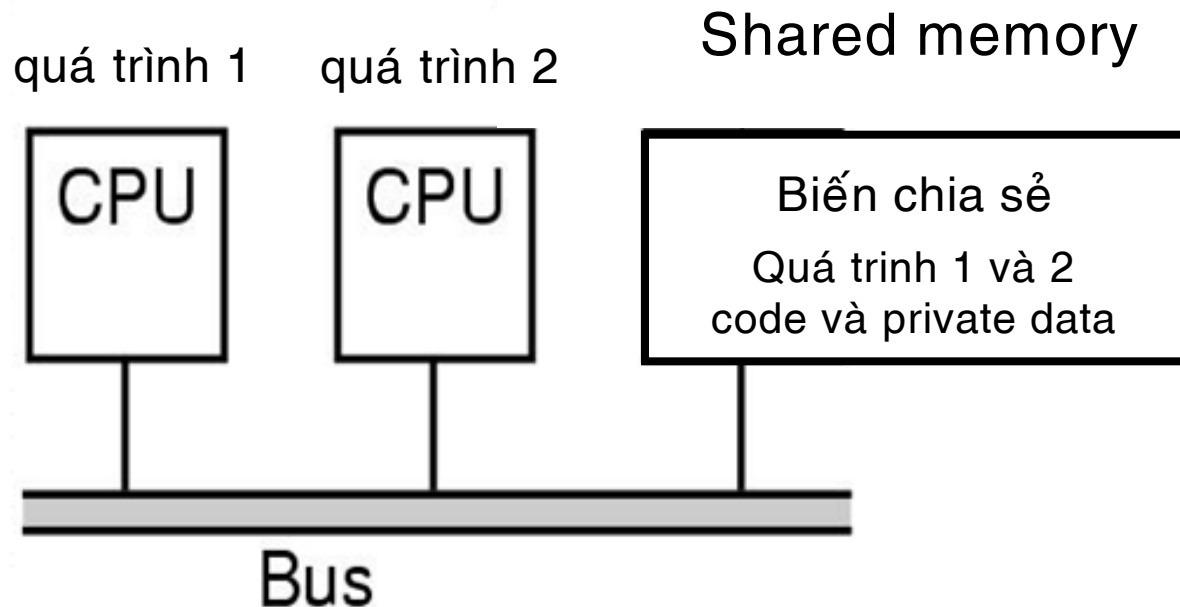
- ▶ Bài toán producer-consumer: bounded buffer

- Cấp phát tài nguyên

- ▶ Bài toán loại trừ tương hỗ: đồng bộ nhiều quá trình sử dụng một tài nguyên không chia sẻ đồng thời được (= chỉ có thể được sử dụng lần lượt bởi các quá trình)
- ▶ Bài toán Dining Philosophers

“Đồng thời” bao gồm “song song”

- Trên uniprocessor hay trên shared memory multiprocessor, các quá trình chạy đồng thời
- Trên shared memory multiprocessor, các quá trình có thể chạy song song

Bài toán Producer-Consumer (1/3)

- Ví dụ: **Bounded buffer**, thêm biến đếm count

```
#define BUFFER_SIZE 8    /* 8 buffers */
typedef struct {
    . . .
} item;
item buffer[BUFFER_SIZE];
int in = 0, out = 0, count = 0;
```

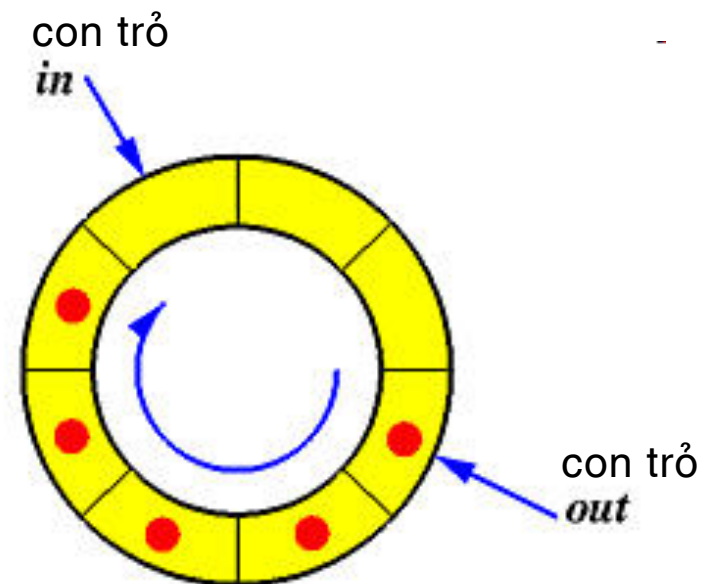
Bài toán Producer-Consumer (2/3)

■ Quá trình Producer

```
item nextProduced;  
while(1) {  
    while (count == BUFFER_SIZE);  
    buffer[in] = nextProduced;  
    count++;  
    in = (in + 1) % BUFFER_SIZE;  
}
```

■ Quá trình Consumer

```
item nextConsumed;  
while(1) {  
    while (count == 0);  
    nextConsumed = buffer[out];  
    count--;  
    out = (out + 1) % BUFFER_SIZE;}
```


biến count được chia sẻ giữa producer và consumer

Bài toán Producer-Consumer (3/3)

- Các lệnh tăng/giảm biến count tương đương trong **ngôn ngữ máy** là:

Producer **count++:**

$\text{register}_1 = \text{count}$

$\text{register}_1 = \text{register}_1 + 1$

$\text{count} = \text{register}_1$

Consumer **count--:**

$\text{register}_2 = \text{count}$

$\text{register}_2 = \text{register}_2 - 1$

$\text{count} = \text{register}_2$

Trong đó, *register_i* là thanh ghi của CPU.

Đồng bộ và lệnh đơn nguyên

Mã máy của các lệnh tăng và giảm biến count có thể thực thi **xen kẽ**

- Giả sử count đang bằng 5. Chuỗi thực thi sau có thể xảy ra:

1:	producer	register ₁ := count	{register ₁ = 5}
	producer	register ₁ := register ₁ + 1	{register ₁ = 6}
2:	consumer	register ₂ := count	{register ₂ = 5}
	consumer	register ₂ := register ₂ - 1	{register ₂ = 4}
3:	producer	count := register ₁	{count = 6}
4:	consumer	count := register ₂	{count = 4}

Cả hai process thao tác đồng thời lên biến chung *count*. Trị của biến chung này không nhất quán dưới các thao tác của hai process.

Giải pháp: các lệnh count++, count-- phải là **đơn nguyên** (atomic), nghĩa là thực hiện như một lệnh đơn, không thực thi đan xen nhau.

Race condition

- *Race condition*: tình huống khi nhiều process truy xuất và thao tác đồng thời lên dữ liệu chia sẻ (như biến count); kết quả cuối cùng của việc truy xuất đồng thời này phụ thuộc thứ tự thực thi của các lệnh (máy) thao tác lên dữ liệu.
- Để dữ liệu chia sẻ bởi quá trình Producer và Consumer được nhất quán, cần bảo đảm sao cho các process **lần lượt** thao tác lên dữ liệu chia sẻ. Do đó, cần có cơ chế **đồng bộ** hoạt động của các process này.

Khái niệm critical section

- Giả sử có nhiều process đồng thời truy xuất dữ liệu chia sẻ.
- Giải quyết vấn đề race condition cho những đoạn code có chứa các thao tác lên dữ liệu chia sẻ. Đoạn code này được gọi là *vùng tranh chấp* (critical section, **CS**).
- *Bài toán loại trừ tương hỗ*: phải bảo đảm sự *loại trừ tương hỗ* (mutual exclusion, **mutex**), tức là khi một process P đang thực thi trong CS của P, không có process Q nào khác đồng thời thực thi các lệnh trong CS của Q.

Cấu trúc tổng quát của quá trình trong bài toán loại trừ tương hỗ

- Cấu trúc tổng quát của một process:

```
do {  
    entry section  
    critical section  
    exit section  
    remainder section  
} while(1);
```

Giả thiết

- Có thể có nhiều CPU
- Không ràng buộc về thứ tự thực thi của các process
- Các process có thể chia sẻ một số biến chung nhằm đồng bộ hoạt động của chúng

Vấn đề

- Thiết kế *entry section* và *exit section*

Định nghĩa lời giải của bài toán loại trừ tương hỗ

■ *Lời giải* phải thỏa ba tính chất

1. Mutual exclusion

2. *Progress* (Tiến triển)

- (**Progress cho entry section**) Nếu ít nhất một process đang trong entry section và không có process nào đang trong critical section, thì một process vào critical section tại một thời điểm sau đó
- (**Progress cho exit section**) Nếu ít nhất một process đang trong exit section, thì một process vào remainder section tại một thời điểm sau đó

3. *Starvation freedom* (Không bị “bỏ đói”)

- (**cho entry section**) quá trình vào entry section sẽ vào CS
- (**cho exit section**) quá trình vào exit section sẽ vào remainder section

Phân loại giải pháp cho bài toán loại trừ tương hỗ

- Có thể giải bài toán loại trừ tương hỗ?
- Giải pháp dùng lệnh máy thông thường
- Giải pháp dùng lệnh cấm ngắt hay lệnh máy đặc biệt
 - Lệnh Disable interrupt
 - Lệnh máy đặc biệt như
 - ▶ TestAndSet

Giải pháp dùng lệnh máy thông thường

- Giải pháp cho 2 process
 - Giải thuật 1 và 2
 - Giải thuật Peterson cho 2 process
- Giải pháp cho nhiều process
 - Giải thuật bakery

Giải thuật 1 (1/2)

- Biến chia sẻ

`int turn; /* khởi đầu turn = 0 */`

nếu **turn** = i thì P_i được phép vào critical section, với $i = 0$ hay 1

- Process P_i

`do {`

`while (turn != i);`

critical section

`turn = j;`

remainder section

`} while (1);`

- Giải thuật thoả mãn mutual exclusion (1), nhưng **không** thoả mãn tính chất progress (2), xem slide tới.

Giải thuật 1 (2/2)

Mã của mỗi quá trình

Process P0

```
do {  
    while (turn != 0);  
    critical section  
    turn := 1;  
    remainder section  
} while (1);
```

Process P1

```
do {  
    while (turn != 1);  
    critical section  
    turn := 0;  
    remainder section  
} while (1);
```

Giải thuật không thỏa mãn tính chất Progress cho entry section:

Nếu $turn = 0$, P0 được vào CS và sau đó gán $turn = 1$ và vào remainder section (RS); giả sử P0 “ở lâu” trong đó.

Trong khi đó P1 vào CS và sau đó gán $turn = 0$, kể đó P1 vào và xong RS, vào lại entry section để đợi vào CS một lần nữa; nhưng vì $turn = 0$ nên P1 phải chờ P0.

Giải thuật 2

■ Biến chia sẻ

```
boolean flag[ 2 ];    /* khởi đầu flag[ 0 ] = flag[ 1 ] = false */
```

- Nếu P_i ghi

- ▶ $\text{flag}[i] = \text{true}$ thì nó “muốn” vào critical section
- ▶ $\text{flag}[i] = \text{false}$ thì nó chưa muốn vào critical section

■ Process P_i

```
do {
```

```
    flag[ i ] = true;
```

```
    while (flag[ j ]);
```

```
    critical section
```

```
    flag[ i ] = false;
```

```
    remainder section
```

```
} while (1);
```

Giải thuật 2 (tiếp)

Mã của mỗi quá trình

■ Process P_0

```
do {  
    flag[ 0 ] = true;  
    while (flag[ 1 ]);  
    critical section  
    flag[ 0 ] = false;  
    remainder section  
} while (1);
```

■ Process P_1

```
do {  
    flag[ 1 ] = true;  
    while (flag[ 0 ]);  
    critical section  
    flag[ 1 ] = false;  
    remainder section  
} while (1);
```

- Bảo đảm được mutual exclusion. Chứng minh?
- Không thỏa mãn progress cho entry section. Vì sao? Chứng minh bằng phản chứng. Nếu đồng thời
 - P0 gán flag[0] = true và
 - P1 gán flag[1] = true→ P0 và P1 sẽ loop mãi mãi trong vòng lặp while

Giải thuật Peterson cho 2 process (1/2)

- Biến chia sẻ: kết hợp từ giải thuật 1 và 2
- Process P_i , với $i = 0$ hay 1
do {
 $\text{flag}[i] = \text{true};$ // Process i ‘muốn’ vào vùng tranh chấp
 $\text{turn} = j;$ // ‘Nhường’ process j
 while ($\text{flag}[j]$ and $\text{turn} == j$);
 critical section
 $\text{flag}[i] = \text{false};$
 remainder section
} while (1);

Giải thuật Peterson cho 2 process (2/2)

Mã của mỗi quá trình

Process P_0

```
do {  
    flag[0] = true;  
    turn = 1;  
    while (flag[1] &&  
           turn == 1);  
    critical section  
    flag[0] = false;  
    remainder section  
} while (1);
```

Process P_1

```
do {  
    flag[1] = true;  
    turn = 0;  
    while (flag[0] &&  
           turn == 0);  
    critical section  
    flag[1] = false;  
    remainder section  
} while (1);
```

Giải thuật Peterson cho 2 process: Tính đúng đắn

■ Mutual exclusion được bảo đảm

- Chứng minh bằng phản chứng

Nếu P_0 và P_1 cùng ở trong CS thì $\text{flag}[0] = \text{flag}[1] = \text{true}$, suy ra từ điều kiện của vòng lặp while sẽ có $\text{turn} = 0$ (trong P_0) và $\text{turn} = 1$ (trong P_1). Điều không thể xảy ra.

■ Chứng minh thỏa yêu cầu về progress và starvation freedom

- Xem textbook

Giải thuật bakery (1/3)

- Cho nhiều process
- Trước khi vào CS, process P_i nhận một con số, và sẽ để các process có số **nhỏ hơn** (nhưng $\neq 0$) vào CS trước
 - Trường hợp P_i và P_j nhận được cùng một con số:
 - ▶ Nếu $i < j$ thì P_i được vào CS trước
- Khi xong CS, P_i gán số của mình bằng 0
 - Cách cấp số cho các process thường tạo các số tăng dần, ví dụ 1, 2, 3, 3, 3, 3, 4, 5,...
- Kí hiệu
 - $(a,b) < (c,d)$ nếu $a < c$ hoặc nếu $a = c$ và $b < d$
 - $\max(a_0, \dots, a_k)$: số lớn nhất trong $\{a_0, \dots, a_k\}$

Giải thuật bakery (2/3)

Process P_i , $i = 0 \dots n - 1$

/ shared variable */*

boolean choosing[n]; */* initially, choosing[i] = false */*

int num[n]; */* initially, num[i] = 0 */*

do {

 choosing[i] = true;

 num[i] = max(num[0], num[1],..., num[$n - 1$]) + 1;

 choosing[i] = false;

 for ($j = 0$; $j < n$; $j++$) {

 while (choosing[j]);

 while ((num[j] != 0) && (num[j], j) < (num[i], i)) ;

 }

critical section

 num[i] = 0;

remainder section

} while (1);

Đội quá trình có số nhỏ hơn xong CS, nhưng vượt qua quá trình có số lớn hơn

Giải thuật bakery (3/3)

- Giải thuật bakery bảo đảm
 - Mutual exclusion
 - Progress
 - Starvation freedom

(Không chứng minh)

Nhận xét

- Các giải thuật vừa được trình bày chỉ dùng lệnh máy thông thường và chạy trên cả uniprocessor lẫn multicore/multiprocessor
 - Các process khi yêu cầu được vào vùng tranh chấp (tức là đang thực thi phần cuối của entry section) đều phải liên tục kiểm tra điều kiện (**busy waiting**), tốn thời gian xử lý của CPU.
 - Nếu thời gian xử lý trong vùng tranh chấp lớn, một giải pháp hiệu quả nên có cơ chế **block** các process cần đợi.

Dùng lệnh cấm ngắt

Process Pi:

```
do {  
    disable_interrupts();  
    critical section  
    enable_interrupts();  
    remainder section  
} while (1);
```

- Trong hệ thống **uniprocessor**:
mutual exclusion được bảo đảm.
 - Nhưng nếu system clock cần được cập nhật do timer interrupt thì hệ thống không đáp ứng kịp thời
- Trong HT **multiprocessor**:
không bảo đảm mutex vì
 - Chỉ ngăn quá trình khác thực thi đồng thời tại cùng CPU
 - Các CPU khác vẫn có thể truy cập bộ nhớ chia sẻ

Dùng các lệnh máy đặc biệt

- Thiết kế một **lệnh máy đơn nguyên** có thể thực hiện hai thao tác trên cùng một ô nhớ (vd: read rồi write) mà không bị gián đoạn
 - Các lệnh máy như trên thỏa mutual exclusion khi thực thi, ngay cả với multiprocessor
- Các lệnh máy đặc biệt có thể được áp dụng vào bài toán loại trừ tương hỗ nhưng cần kết hợp với một số cơ chế khác để thoả mãn progress và starvation freedom

Lệnh TestAndSet (1/2)

- **Đọc và set** (ghi true) một biến chia sẻ một cách đơn nguyên

```
boolean TestAndSet(boolean &target)
{
    boolean rv = target;
    target = true; /* set */
    return rv;
}
```

Áp dụng TestAndSet

- Biến chia sẻ:
boolean lock = false;

- Process P_i :

```
do {
    while (TestAndSet(lock));
    critical section
    lock = false;
    remainder section
} while (1);
```

Nếu TestAndSet không đơn nguyên, tình huống xấu nào có thể xảy ra cho giải thuật trên?

Lệnh TestAndSet (2/2)

- Mutual exclusion được bảo đảm: nếu P_i vào CS, các process P_j khác đều đang busy waiting hoặc trong remainder section
- Khi một process P_i ra khỏi CS, sự chọn lựa process P_j vào CS kế tiếp là tùy ý \Rightarrow **starvation**

Lệnh Swap (1/2)

- Các processor (ví dụ Pentium) thông thường cung cấp một lệnh máy đơn nguyên là `Swap(a, b)` có tác dụng hoán chuyển trị của `a` và `b`.

Lệnh Swap (2/2)

■ Lệnh đơn nguyên

```
void Swap(boolean &a,  
           boolean &b) {  
    boolean temp = a;  
    a = b;  
    b = temp;  
}
```

■ Áp dụng

- Biến chia sẻ:
bool lock = false;
- Process P_i :

```
do {  
    key = true;  
    while (key == true)  
        Swap(lock, key);  
    critical section  
    lock = false;  
    remainder section  
} while (1)
```


Giải thuật dùng TestAndSet thoả mãn 3 yêu cầu (1/2)

Biến chia sẻ,
khởi tạo là false:

```
bool waiting[ n ];  
bool lock;
```

do {

```
    waiting[ i ] = true;  
    key = true;  
    while (waiting[ i ] && key)  
        key = TestAndSet(lock);  
    waiting[ i ] = false;
```

critical section

```
    j = ( i + 1 ) % n;  
    while (( j != i ) && !waiting[ j ])  
        j = ( j + 1 ) % n;  
    if ( j == i )  
        lock = false;  
    else  
        waiting[ j ] = false;
```

remainder section

} while (1)

Giải thuật dùng TestAndSet thoả mãn 3 yêu cầu (2/2)

- **Mutual exclusion:** P_i chỉ có thể vào CS nếu và chỉ nếu hoặc $\text{waiting}[i] = \text{false}$, hoặc $\text{key} = \text{false}$
 - $\text{key} = \text{false}$ chỉ khi TestAndSet được thực thi lên lock mà trả về false; các process khác đều phải đợi
 - $\text{waiting}[i] = \text{false}$ chỉ khi process khác rời khỏi CS
 - ▶ Chỉ có một $\text{waiting}[i]$ có giá trị false
- **Progress**
- **Starvation freedom:** waiting in cyclic order

(Không chứng minh)

Semaphore

Semaphore là công cụ đồng bộ cung cấp bởi OS.

- Ngoài thao tác khởi động biến cùng với trị ban đầu, **semaphore** S chỉ có thể được truy xuất qua hai tác vụ
 - **wait(S)**: giảm trị semaphore, **nếu trị này âm thì process gọi lệnh bị blocked**.
 - **signal(S)**: tăng trị semaphore, nếu trị này không dương, một process đang blocked bởi gọi lệnh wait() trước đó sẽ được phục hồi để thực thi.
- Sử dụng semaphore như thế nào để **đồng bộ** quá trình và giúp quá trình **tránh busy waiting**?

Hiện thực semaphore (1/3)

■ Hiện thực semaphore là một record

```
typedef struct {  
    int value;           /* trị của semaphore */  
    struct process *L;   /* hàng đợi */  
} semaphore;
```

cùng với các tác vụ lên nó

- Giả sử hệ điều hành cung cấp hai tác vụ:
 - ▶ **block()**: tạm treo process gọi hàm này, chuyển trạng thái running → waiting
 - ▶ **wakeup(P)**: phục hồi process P đang blocked, chuyển trạng thái waiting → ready

Hiện thực semaphore (2/3)

- Các tác vụ semaphore được hiện thực như sau

```
void wait(semaphore S) {  
    S.value--;  
    if (S.value < 0) {  
        add this process to S.L;  
        block();  
    }  
}  
  
void signal(semaphore S) {  
    S.value++;  
    if (S.value <= 0) {  
        if (queue S.L not empty) {  
            remove a process P from S.L;  
            wakeup(P);  
        }  
    }  
}
```

Hiện thực semaphore (3/3)

- Khi trị của $S \leq 0$, thì process gọi `wait(S)` sẽ bị blocked và được đặt vào hàng đợi semaphore -- thường là hàng đợi FIFO
 - Hàng đợi này là danh sách liên kết các PCB
- Khi trị của $S < 0$, tác vụ `signal(S)` chọn một process, **nếu có**, từ hàng đợi của S và đưa nó vào hàng đợi ready

Ứng dụng semaphore: hiện thực mutex

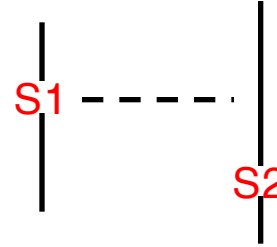
- Dùng cho nhiều process
- Khởi tạo $S.value = 1$
Chỉ một process được thực thi trong CS (mutual exclusion)
- Mở rộng: Để cho phép k process được thực thi trong CS, khởi tạo $S.value = k$

- Shared data:
`semaphore mutex;`
`/* initially mutex.value = 1 */`
- Process P_i :

do {
 `wait(mutex);`
 critical section
 `signal(mutex);`
 remainder section
} while (1);

Ứng dụng semaphore: đồng bộ process

- Hai process: P1 và P2
- Yêu cầu: lệnh S1 trong P1 cần được thực thi **trước** lệnh S2 trong P2
- Định nghĩa semaphore synch để đồng bộ
 - Khởi động semaphore:
synch.value = **0**

- Để đồng bộ hoạt động theo yêu cầu, thiết kế P1 như sau:

```
S1;  
signal(synch);
```

- và thiết kế P2 như sau:

```
wait(synch);  
S2;
```


Nhận xét về semaphore (1/2)

■ Đúng hay sai?

- “Khi $S.value \geq 0$: số process có thể thực thi `wait(S)` mà không bị blocked là $S.value$ ”

■ Nếu đã khởi tạo S với trị ban đầu ≥ 0 thì

- Khi $S.value < 0$: số process đang đợi trên S là $|S.value|$ (giả sử HĐH không đang thực thi trong `signal(S)` hay `wait(S)`, nhưng có thể đang ở trong hàng đợi của S)

Nhận xét về semaphore (2/2)

- Cấu trúc dữ liệu hiện thực semaphore là biến chia sẻ
⇒ đoạn mã hiện thực các lệnh wait và signal là vùng tranh chấp
- Vùng tranh chấp của các tác vụ wait và signal thông thường rất nhỏ: khoảng 10 lệnh máy
- Giải pháp đã biết cho vùng tranh chấp
 - **Uniprocessor**: có thể dùng lệnh cấm ngắt (disable interrupt). Phương pháp này không work trên hệ thống multiprocessor
 - **Multiprocessor**: có thể dùng các giải pháp dùng lệnh máy thông thường (như giải thuật bakery) hoặc giải pháp dùng lệnh máy đặc biệtVì CS rất ngắn nên chi phí cho busy waiting sẽ rất thấp

Deadlock và starvation

- **Deadlock**: hai hay nhiều process chờ vô hạn định một sự kiện không bao giờ xảy ra, vd sự kiện do một trong các process đang đợi tạo ra.

- Vd deadlock: Gọi S và Q là hai biến semaphore được khởi tạo = 1
P0 P1

wait(S);		wait(Q);
wait(Q);		wait(S);
...		...
signal(S);		signal(Q);
signal(Q);		signal(S);

P0 thực thi wait(S), rồi P1 thực thi wait(Q), rồi P0 thực thi wait(Q) bị blocked, P1 thực thi wait(S) bị blocked.

- **Starvation**: indefinite blocking, có thể xảy ra khi process vào hàng đợi và được lấy ra theo cơ chế LIFO.

Các loại semaphore

- **Counting** semaphore: có trị là một số nguyên
- **Binary** semaphore: có trị là 0 hay 1
- Có thể dùng binary semaphore để hiện thực counting semaphore
- Ta sẽ chỉ sử dụng counting semaphore, gọi ngắn là semaphore

Semaphore và bài toán bounded buffer (1/2)

■ Giải thuật cho bài toán bounded buffer

- Dữ liệu chia sẻ:

semaphore **full**, **empty**, **mutex**;

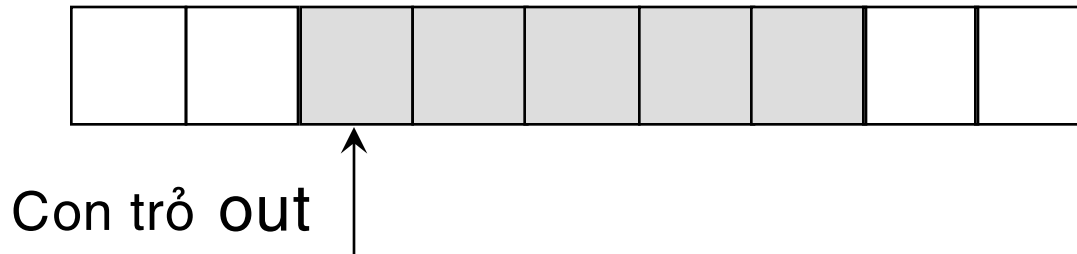
- **Khởi tạo trị:**

full = 0; /* đếm số buffer đầy */

empty = n; /* đếm số buffer trống */

mutex = 1;

n buffer

Semaphore và bài toán bounded buffer (2/2)

producer

```
do {  
    ...  
    nextp = new_item();  
    ...  
    wait(empty);  
    wait(mutex);  
    ...  
    insert_to_buffer(nextp);  
    ...  
    signal(mutex);  
    signal(full);  
} while (1);
```

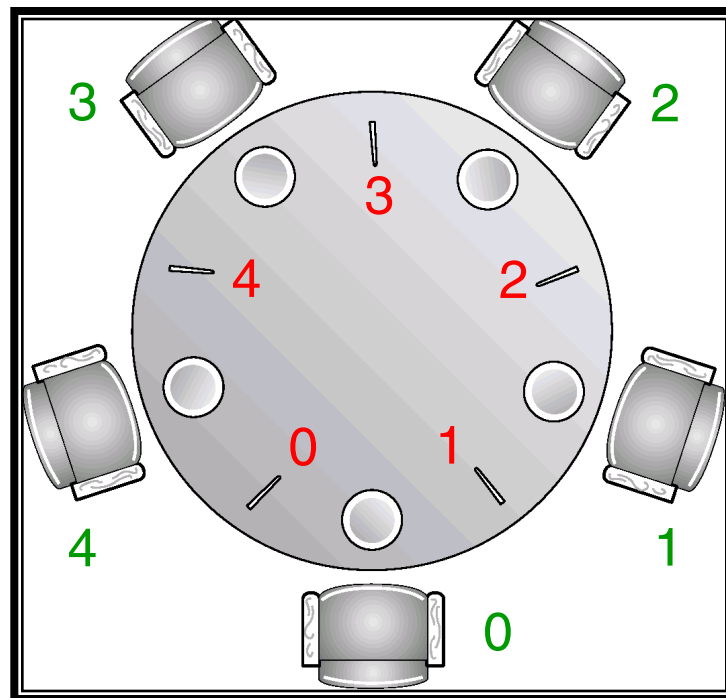
consumer

```
do {  
    wait(full);  
    wait(mutex);  
    ...  
    nextc = get_buffer_item(out);  
    ...  
    signal(mutex);  
    signal(empty);  
    ...  
    consume_item(nextc);  
    ...  
} while (1);
```

```
full    = 0;  
empty = n;  
mutex = 1;
```

Bài toán “Dining Philosophers” (1/3)

- 5 triết gia ngồi ăn và suy nghĩ
 - Mỗi người cần 2 chiếc đũa (chopstick) để ăn
 - Trên bàn chỉ có 5 đũa
- “Dining philosophers” thuộc về lớp các bài toán **cấp phát tài nguyên** giữa các process sao cho không xảy ra deadlock và starvation

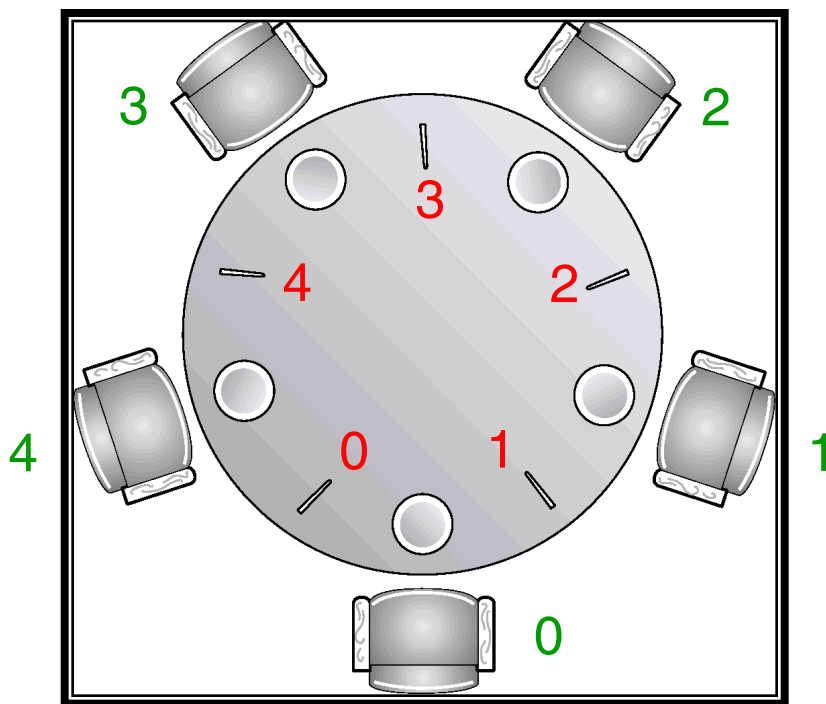
Bài toán “Dining Philosophers” (2/3)

■ Giải thuật

Dữ liệu chia sẻ:

semaphore chopstick[5];

Khởi đầu các biến đều là **1**

■ Triết gia thứ i:

```
do {  
    wait(chopstick[ i ])   
    wait(chopstick[ (i + 1) %5 ])   
    ...  
    eat   
    ...  
    signal(chopstick[ i ]);   
    signal(chopstick[ (i + 1)%5]);   
    ...  
    think   
    ...  
} while (1);
```


Bài toán “Dining Philosophers” (3/3)

- Giải pháp trên có thể gây ra deadlock
 - Khi tất cả triết gia đồng thời cầm chiếc đũa bên tay trái ⇒ **deadlock**
- Một số giải pháp giải quyết được deadlock
 - Nhiều nhất 4 triết gia ngồi vào bàn
 - Triết gia cầm các đũa chỉ khi cả hai chiếc đũa đều sẵn sàng
 - Triết gia ngồi ở vị trí lẻ cầm đũa bên trái trước, sau đó mới đến đũa bên phải, trong khi đó triết gia ở vị trí chẵn cầm đũa bên phải trước, sau đó mới đến đũa bên trái
- Starvation?

Bài toán Readers-Writers (1/3)

- Một file
- Nhiều reader và nhiều writer
- Bài toán Readers-Writers
 - Khi có 1 writer đang truy cập file, thì không có quá trình khác đồng thời truy cập file
 - Nhưng nhiều reader có thể cùng lúc đọc file

Bài toán Readers-Writers (2/3)

Giải thuật

- Dữ liệu chia sẻ
semaphore **mutex** = 1;
semaphore **wrt** = 1;
int readcount = 0;

■ Các writer process

```
wait(wrt);  
...  
writing is performed  
...  
signal(wrt);
```

■ Các reader process

```
wait(mutex);  
readcount++;  
if (readcount == 1)  
    wait(wrt);  
signal(mutex);  
...  
reading is performed  
...  
wait(mutex);  
readcount--;  
if (readcount == 0)  
    signal(wrt);  
signal(mutex);
```

Bài toán Readers-Writers (3/3)

- Semaphore **mutex**: “bảo vệ” biến readcount
- Semaphore **wrt**
 - Bảo đảm mutual exclusion giữa các writer hay giữa writer và reader.
 - Được “chiếm/đợi chiếm” (gọi wait) bởi reader đầu tiên và “trả lại” (gọi signal) bởi reader cuối cùng.
- Nhận xét
 - Nếu một writer đang ở trong CS và có n reader đang đợi thì reader đầu tiên được xếp trong hàng đợi của wrt và $n - 1$ reader kia trong hàng đợi của mutex.
 - Khi writer thực thi signal(wrt), hệ thống phục hồi một trong các reader hoặc writer đang đợi (nếu có).

Các vấn đề với semaphore

- Các tác vụ wait(S) và signal(S) nằm rải rác trong process \Rightarrow Người lập trình khó nắm bắt được hiệu ứng của chúng.
- Nếu không sử dụng đúng \Rightarrow có thể xảy ra deadlock hoặc starvation.
- Một process “die” có thể khiến các process khác cùng sử dụng biến semaphore “die” theo.

```
signal(mutex)
...
critical section
...
wait(mutex)
```

```
wait(mutex)
...
critical section
...
wait(mutex)
```

```
signal(mutex)
...
critical section
...
signal(mutex)
```

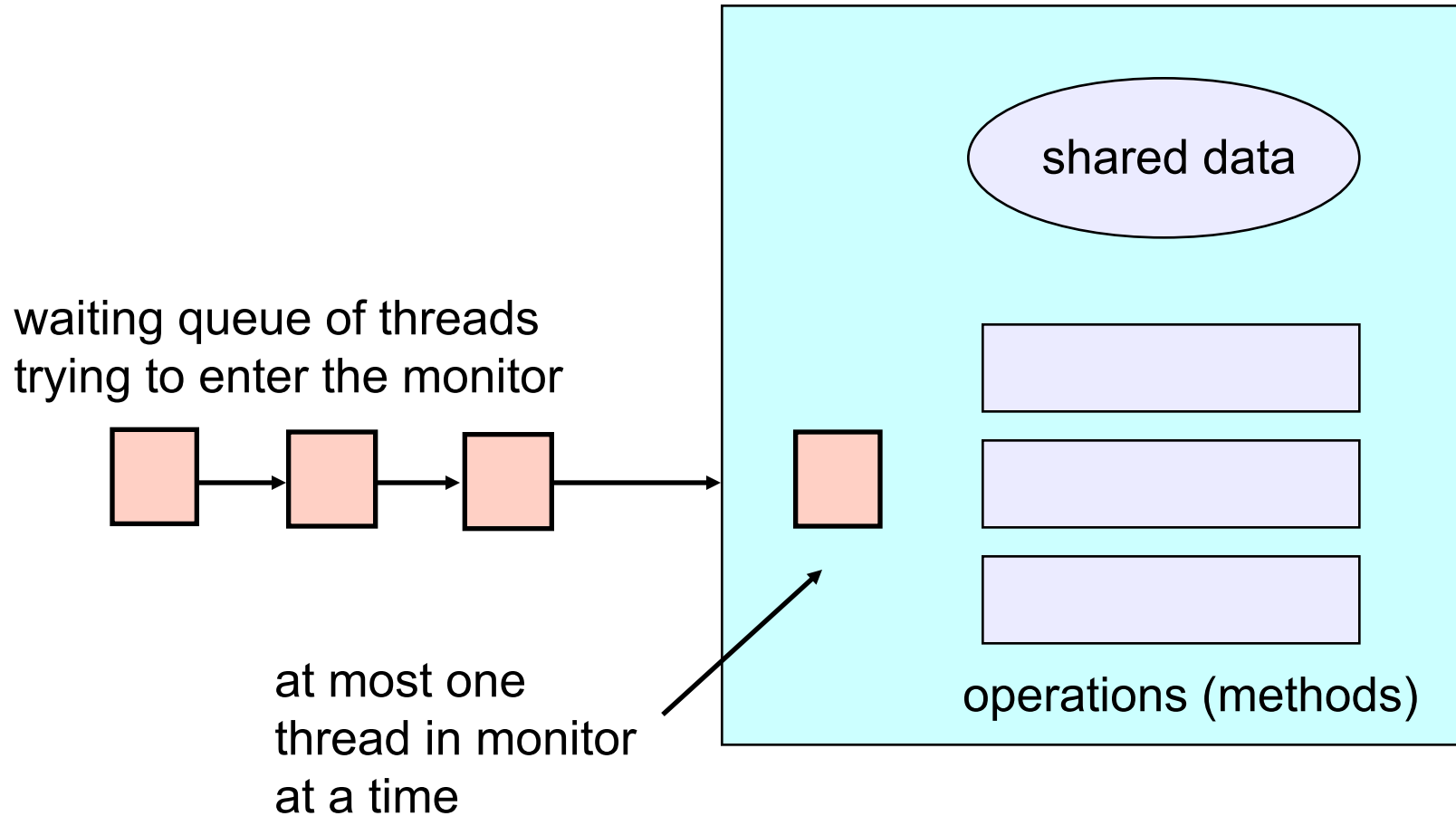
Monitor (1/2)

- Các vấn đề khi sử dụng semaphore
 - Quá nhiều “bậc tự do”
- **Monitor là một construct ngôn ngữ lập trình cấp cao**
 - Xuất hiện trong nhiều ngôn ngữ lập trình đồng thời như
 - ▶ Concurrent Pascal, Modula-3, Java,...
- Có thể hiện thực bằng semaphore

Monitor (2/2)

- Kiểu module phần mềm, bao gồm
 - Một hoặc nhiều *thủ tục* (procedure)
 - Một đoạn *code khởi tạo* (initialization code)
 - Các *biến dữ liệu cục bộ* (local data variable)
- Ngữ nghĩa của monitor
 - Shared variable chỉ có thể truy xuất bởi các thủ tục của monitor
 - Process “vào monitor” bằng cách gọi một trong các thủ tục của monitor
 - Các thủ tục của monitor **loại trừ tương hỗ**

Mô hình của một monitor

Syntax của monitor

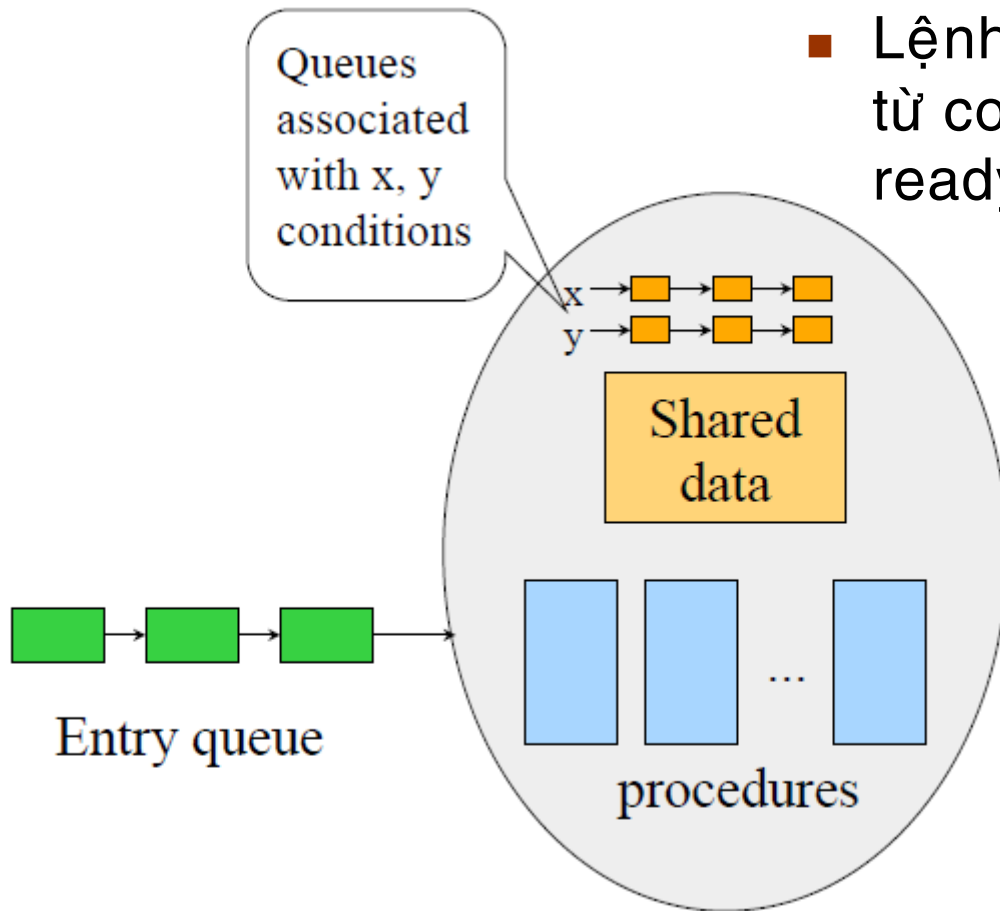
```
monitor monitor-name {  
    shared variable declarations  
    procedure P1 (...) {  
        . . .  
    }  
    procedure P2 (...) {  
        . . .  
    }  
    procedure Pn (...) {  
        . . .  
    }  
    initialization code (...) {  
    }  
}
```

Condition variable

- Để thực hiện concept “process đợi **trong** monitor”, trong monitor phải khai báo *biến điều kiện* (condition variable)
`condition a, b;`
- Các biến điều kiện đều **cục bộ** và chỉ được truy cập bên trong monitor
- Chỉ có thể thao tác lên biến điều kiện bằng hai thủ tục:
 - a.`wait`: process gọi tác vụ này sẽ block “trên biến điều kiện” a
 - ▶ process này chỉ có thể tiếp tục thực thi khi có process khác thực hiện tác vụ a.`signal`
 - a.`signal`: phục hồi process đang block trên biến điều kiện a.
 - ▶ Nếu có nhiều process: chỉ chọn một
 - ▶ Nếu không có process: không có tác dụng
 - Nhận xét: condition variable **không phải** là semaphore!

Monitor có condition variable

- Process có thể đợi ở *entry queue* hoặc ở *condition queue* (a, b, \dots)
- Khi gọi $a.\text{wait}$, process sẽ block và được chuyển vào condition queue a
- Lệnh $a.\text{signal}$ chuyển một process từ condition queue a sang trạng thái ready.

Producer-Consumer with Monitors (Hoare)

```
Monitor bounded_buffer {  
    buffer resources[N];  
    condition not_full, not_empty;
```

```
produce(resource x) {  
    if (array “resources” is full, determined maybe by a count)  
        wait(not_full);  
    insert “x” in array “resources”  
    signal(not_empty);  
}
```

```
consume(resource *x) {  
    if (array “resources” is empty, determined maybe by a count)  
        wait(not_empty);  
    *x = get resource from array “resources”  
    signal(not_full);  
}
```

Producer-Consumer with Monitors (Mesa)

```
Monitor bounded_buffer {  
    buffer resources[N];  
    condition not_full, not_empty;
```

```
produce(resource x) {  
    while (array “resources” is full, determined maybe by a count)  
        wait(not_full);  
    insert “x” in array “resources”  
    signal(not_empty);  
}
```

```
consume(resource *x) {  
    while (array “resources” is empty, determined maybe by a count)  
        wait(not_empty);  
    *x = get resource from array “resources”  
    signal(not_full);  
}
```

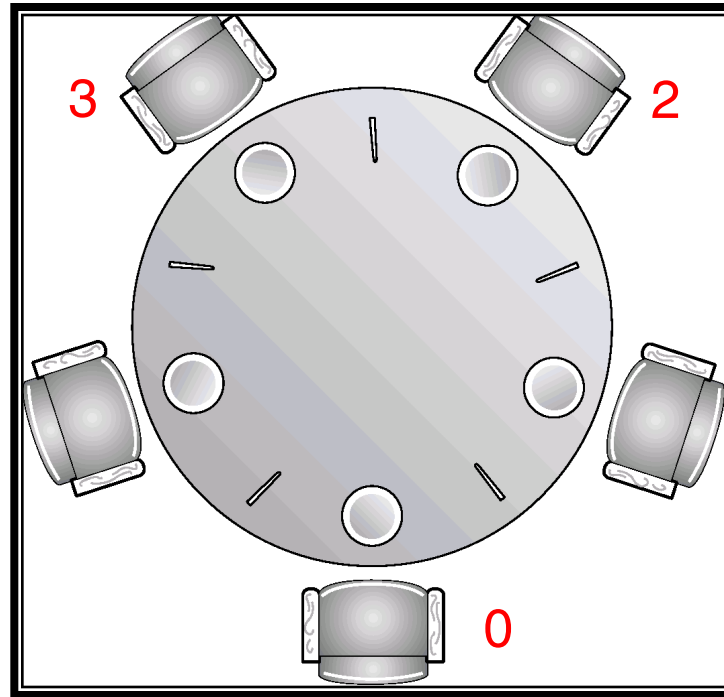
Producer-Consumer with Monitors

```
static count = 0;
static Cond full, empty;
static Mutex lock;
Enter(Item item) {
    Acquire(lock);
    while (count==N)
        Wait(lock, full);
    insert item into buffer
    count++;
    if (count==1)
        Signal(empty);
    Release(lock);
}
```

Wait(mutex, condition): unlock the mutex and enqueued on the condition variable

```
Remove(Item item) {
    Acquire(lock);
    while (count==0)
        Wait(lock, empty);
    remove item from buffer
    count--;
    if (count==N-1)
        Signal(full);
    Release(lock);
}
```

Monitor và dining philosophers (1/4)

monitor **dp**

{

```
enum {THINKING, HUNGRY, EATING} state[5];  
condition self[5];
```

Monitor và dining philosophers (2/4)

```
void pickup(int i) {  
    state[ i ] = HUNGRY;  
    test( i );  
    if (state[ i ] != EATING)  
        self[ i ].wait();  
}  
void putdown(int i) {  
    state[ i ] = THINKING;  
    // test left and right neighbors  
    test((i + 4) % 5);    // left neighbor  
    test((i + 1) % 5);    // right ...  
}
```


Monitor và dining philosophers (3/4)

```
void test(int i) {  
    if ( (state[(i + 4) % 5] != EATING) &&  
        (state[ i ] == HUNGRY) &&  
        (state[(i + 1) % 5] != EATING) ) {  
        state[ i ] = EATING;  
        self[ i ].signal();  
    }  
}  
  
void init() {  
    for (int i = 0; i < 5; i++)  
        state[ i ] = THINKING;  
}  
}
```

Monitor và dining philosophers (4/4)

- Trước khi ăn, mỗi triết gia phải gọi hàm pickup(), ăn xong rồi thì phải gọi hàm putdown()

```
đói  
dp.pickup(i);  
ăn  
dp.putdown(i);  
suy nghĩ
```

- Câu hỏi: Nếu một triết gia phải đợi thì sẽ được phục hồi do ai gọi signal lên condition variable và từ đâu?

Exercise (1/2)

- #define MAX_RESOURCES 5
- int available_resources = MAX_RESOURCES;

```
/* decrease available_resources by  
count resources return 0 if sufficient  
resources available,  
otherwise return -1 */  
int decrease_count(int count) {  
if (available_resources < count)  
return -1;  
else {  
available_resources -= count;  
return 0;  
}  
}
```

```
/* increase available_resources by count */  
int increase_count(int count) {  
available_resources += count;  
return 0;  
}  
1. Identify the data involved in the race  
condition.  
2. Identify the location (or locations) in  
the code where the race condition  
occurs.
```

Exercise (2/2)

- semaphore S1, S2;
- S1.value = 1;
- S2.value = 0;

Process P1:

```
while (1) {  
    wait(S1);  
    critical section  
    signal(S2);  
}
```

Process P2:

```
while (1) {  
    wait(S2);  
    critical section  
    signal(S1);  
}
```

Choose the correct answer.

1. P1 and P2 enter the CS in the order: P1,P2,P2,P1.
2. P1 and P2 enter the CS in the order: P2,P1,P2,P1.
3. P1 and P2 enter the CS in the order: P1,P2,P1,P2.